

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Szak/13/2020
Identifikačné číslo spisu: 7020200769
Dátum vydania rozhodnutia: 8. decembra 2020
Meno a priezvisko: JUDr. Igor Belko
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:7020200769.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, PhD. a JUDr. Mariána Trenčana, v právnej veci sťažovateľa (pôv. žalobca): C. W., nar. XX.XX.XXXX, štátna príslušnosť: Afganská islamská republika, bez cestovných dokladov alebo iného dokladu totožnosti, toho času umiestnený v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce, Bitúnková 14, 078 01 Sečovce, Slovenská republika, právne zastúpený: Advokátska kancelária Peter Dittrich s.r.o., sídlo: Mudroňova 29, 040 01 Košice, proti žalovanému: Oddelenie cudzineckej polície Policajného zboru Nitra, Kalvárska 2, 949 01 Nitra, o správnej žalobe vo veci zaistenia, o nariadenie prepustenia, o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Sa/72/2020 zo dňa 22. októbra 2020, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Sa/72/2020 zo dňa 22. októbra 2020 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

O d ô v o d n e n i e

I.

Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Dňa 03.08.2020 v čase o 14.20 hod. bol žalovaný vyrozumený prostredníctvom Operačného strediska Krajského riaditeľstva Policajného zboru Nitra o zadržaní troch cudzích štátnych príslušníkov v objekte Kameň Slovakia s.r.o., Tesárske Mlyňany 809, okres Zlaté Moravce, (pri ČS BENZINA), kde do objektu zaparkovalo nákladné motorové vozidlo výrobnej značky Iveco, TEČ: G. XXXX S. s návesom TEČ: G. XXX S., ktoré priviezlo kameň z Republiky Severného Macedónska. Po otvorení návesu bolo zistené vodičom nákladného motorového vozidla S. P., nar. XX.XX.XXXX, MKD číslo pasu: J., že sa v jeho priestore nachádzajú tri neznáme osoby (medzi nimi aj sťažovateľ). Následne bola privolaná hliadka Obvodného oddelenia policajného zboru Zlaté Moravce s volacím znakom NARCIS 710, ktorá osoby strážila do príchodu hliadky žalovaného.

2. Následne bol sťažovateľ dňa 03.08.2020 v čase o 16.50 hod. predvedený podľa § 79 odsek 1 zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 404/2011 Z.z.“) k žalovanému v súvislosti s konaním o administratívnom vyhostení.

3. Na základe právoplatného rozhodnutia o administratívnom vyhostení č.: PPZ-HCP-BA11-81-012/2020-AV zo dňa 03.08.2020, ktorým bol sťažovateľ administratívne vyhostený z územia Slovenskej republiky podľa § 82 ods. 1 písm. b) zák. č. 404/2011 Z.z., a ktorým mu bol uložený zákaz vstupu na územie Slovenskej republiky a všetkých členských štátov na dobu 3 rokov podľa § 82 ods. 3 písm. b) zák. č. 404/2011 Z.z., žalovaný sťažovateľa podľa ustanovenia § 88 ods. 1 písm. b) zák. č. 404/2011 Z.z. rozhodnutím č.: PPZ-HCP-BA11-81-016/2020-AV zo dňa 04.08.2020 (ďalej len „rozhodnutie o zaistení“) zaistil. Lehota zaistenia bola stanovená najviac do 04.02.2021. Proti rozhodnutiu o zaistení nebola podaná správna žaloba.

II.

Konanie na krajskom súde

4. Dňa 13.10.2020 bola Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) doručená správna žaloba sťažovateľa o prepustenie zo zaistenia.

5. V nasledujúcich žalobných bodoch uviedol najmä, že

- trvanie zaistenia je neúčelné a neefektívne, nakoľko žalovaný v rozhodnutí o administratívnom vyhostení neurčil lehotu na vyhostenie ani nešpecifikoval krajinu, do ktorej má byť sťažovateľ vyhostený;

- sťažovateľa nemožno vyhostiť do jeho domovskej krajiny ani do inej krajiny;

- žalovaný sa v konaní o zaistení, ani v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, nezaoberal skúmaním účelnosti a efektívnosti zaistenia, a nedostatočne sa zaoberal skúmaním a vyhodnotením existencie prekážok vyhostenia;

- žalovaný v konaní o vyhostení a ani v konaní o zaistení nijakým spôsobom nezisťoval, aká krajina má byť domovskou krajinou sťažovateľa;

- žalovaný neskúmal podmienky aké prevládajú v Afganistane a aké zaobchádzanie by sťažovateľovi v prípade návratu hrozilo;

- rozhodnutie žalovaného trpí vadou nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia, v časti stanovenej dĺžky doby zaistenia;

- keďže zaistenie je od jeho počiatku neúčelné a v rozpore s čl. 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru, je aj stanovená maximálna doba zaistenia neopodstatnená a nedôvodná;

- žalovaný neuviedol, aké konkrétne úkony bude musieť zariadenie pre cudzincov vykonať za účelom vyhostenia sťažovateľa, a či je zrealizovanie cesty do Afganistanu v prvom rade bezpečné a možné.

6. Krajský súd v konaní podľa ust. § 221 a nasl. S.s.p. pri neformálnom posudzovaní žaloby (§ 206 ods. 3 S.s.p.) dospel k záveru o potrebe zamietnuť správnu žalobu z nasledujúcich dôvodov:

- žalovaný v rozsahu potrebnom pre posúdenie dôvodnosti žaloby náležite zistil skutkový stav a zákonným spôsobom rozhodol a postupoval;

- účelom správnej žaloby, ktorou sa sťažovateľ domáha prepustenia zo zaistenia, je poskytnúť mu ochranu aj pre prípad, že samotné rozhodnutie o zaistení, resp. predĺženie lehoty zaistenia bolo síce súladné so zákonom, avšak následné trvanie zaistenia prestalo byť zákonné;

- k vyššie uvedenej situácii môže dôjsť nielen vtedy, ak sťažovateľ zostal zaistený aj po uplynutí doby vyplývajúcej z rozhodnutia o jeho zaistení, resp. predĺžení lehoty zaistenia, ale aj z dôvodu, že dôvod zaistenia sa stal nezákonným, resp. ho možno za takýto označiť;

- nakoľko uplynula lehota na podanie správnej žaloby na preskúmanie rozhodnutia o zaistení, možno konštatovať, že uvedené rozhodnutie žalovaného ako aj rozhodnutie o administratívnom vyhostení možno považovať z formálneho hľadiska za právoplatné a súladné so zákonom;

- žalobná námietka, týkajúca sa neuvedenia krajiny do ktorej má byť sťažovateľ vyhostený nemôže byť dôvodom na prepustenie zo zaistenia za situácie, keď rozhodnutie o administratívnom vyhostení a zaistení sú právoplatné;

- skutkový stav zachytený v administratívnom spise sa v čase rozhodovania súdu nijako nezmenil, preto nie je dôvod prehodnocovať právny názor vyslovený správnym orgánom;

- sťažovateľom citovaná rozhodovacia prax kasačného súdu sa netýka prípadu, keď tento súd preskúmaval dôvody zaistenia v konaní o prepustení zo zaistenia cudzinca v zmysle § 221 ods. 2 S.s.p., preto nie je aplikovateľná na skúmaný prípad;
- správny súd v konaní o prepustení cudzinca zo zaistenia (§ 221 ods. 2 S.s.p.) sa obmedzuje len na preskúmanie otázok, či zaistenie cudzinca je zákonné z dôvodov, tak ako to ustálil správny orgán - ide najmä o skúmanie väd vyplývajúcich z uplynutia lehôt zaistenia, resp. zmeny dôvodu zaistenia;
- rozhodnutie o zaistení je možné v celosti preskúmať, ale len v rámci postupu podľa § 221 ods. 1 S.s.p.;
- argument sťažovateľ o neuvedení aké konkrétne úkony bude musieť zariadenie pre cudzincov vykonať za účelom vyhostenia, a či je zrealizovanie cesty do Afganistanu v prvom rade bezpečné a možné, nie je v tomto konaní relevantný.

III.

Konanie na kasačnom súde

A)

7. Proti rozsudku krajského súdu, uvedenému v záhlaví tohto rozhodnutia, sťažovateľ v zákonnej lehote podal kasačnú sťažnosť z dôvodov uvedených v

- § 440 ods. 1 písm. g) S.s.p., t.j. krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a
- § 440 ods. 1 písm. h) S.s.p., t.j. krajský súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu.

8. Sťažovateľ v nasledujúcich sťažnostných bodoch v súlade s § 445 ods. 1 písm. c) S.s.p. najmä uviedol, že:

- žalovanému sa doposiaľ nepodarilo odstrániť prekážky brániace riadnemu a zákonnému trvaniu zaistenia a z toho dôvodu je trvanie zaistenia v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi a medzinárodnými právnymi dokumentmi;
- napriek tomu, že rozhodnutie o zaistení je právoplatné nemusí byť ešte aj v súlade so zákonom;
- rozhodnutie o zaistení nadobudlo právoplatnosť len v dôsledku karanténnych opatrení, ktorým podliehal sťažovateľ v čase plynutia lehoty na podanie žaloby a nedostatočnému právnemu poučeniu sťažovateľa;
- krajský súd sa nedostatočne venoval otázke trvania zákonnosti zaistenia sťažovateľa a uspokojil sa len s formalistickým tvrdením, že podmienky zaistenia sa od právoplatnosti rozhodnutia o zaistení nezmenili, čo je v rozpore s ustanovením § 90 odsek 1 písm. d) zák. č. 404/2011 Z.z.;
- úlohou krajského súdu je preveriť, či žalovaný skúma účel zaistenia sťažovateľa, teda či realizácii účelu zaistenia nebránia akékoľvek právne alebo faktické prekážky alebo či účel zaistenia naďalej trvá;
- dôvody trvania jeho zaistenia tu nie sú a neboli od počiatku jeho zaistenia;
- trvanie zaistenia sťažovateľa je neúčelné a neefektívne;
- žalovaný v rozhodnutí o administratívnom vyhostení neurčil lehotu na vyhostenie ani nešpecifikoval krajinu, do ktorej má byť sťažovateľ vyhostený;
- sťažovateľ je štátnym príslušníkom Afganistanu, pričom do tejto ani do inej krajiny ho nemožno vyhostiť;
- žalovaný pochybil, keď sa v konaní o zaistení, ani v odôvodnení rozhodnutia o zaistení, nezaoberal skúmaním účelnosti a efektívnosti zaistenia a nedostatočne sa zaoberal skúmaním a vyhodnotením existencie prekážok vyhostenia;
- žalovaný doposiaľ žiadnym spôsobom neurčil krajinu, do ktorej by mohol byť sťažovateľ vyhostený (a to napriek trvaniu zaistenia takmer 4 mesiace), a teda realnosť jeho vyhostenia je podstatne spochybnená, čím zaistenie napriek právoplatnému rozhodnutiu stráca svoje zákonné opodstatnenie;
- žalovaný pred zaistením a počas trvania zaistenia nezadovážil žiadne informácie o situácii v krajine, kam má byť sťažovateľ vyhostený, a či je jeho vrátenie prípustné v zmysle čl. 3 Dohovoru a zák. č. 404/2011 Z.z.;
- nielen v čase vydania rozhodnutia o zaistení ale počas celého trvania zaistenia sa musí policajný správny orgán a v prípade podania žaloby o prepustenie zo zaistenia krajský súd, náležite zaoberať otázkou potenciality zrealizovania účelu zaistenia, ktorým je výkon rozhodnutia o vyhostení a za tým

účelom stanoviť krajinu vyhostenia a vo vzťahu k nej sa zaoberať existenciou možných prekážok zrealizovania vyhostenia, pretože v opačnom prípade sa nezákonne zasahuje do základného práva na osobnú slobodu jednotlivca v čase, kedy vzhľadom na okolnosti prejednávanej veci mal resp. mohol a má mať rozhodovací orgán vedomosť o možných prekážkach zrealizovania účelu zaistenia, napr. z dôvodu pretrvávajúcej zlej bezpečnostnej otázky v krajine pôvodu zašitovaného cudzinca a nemožnosti vyhostenia cudzinca na územie tretej krajiny, keďže tie neprijímajú cudzinca, pokiaľ na ich území nemá oprávnený pobyt a ani sa nejedná o readmisiu, ktorá sa vo veci sťažovateľa nezačala, pretože na to nie sú splnené podmienky v zmysle medzinárodnej readmisnej zmluvy.

9. Záverom navrhol, aby kasačný súd napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

B)

10. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti stručne zopakoval dôvody zaistenia sťažovateľa a skutkový stav veci.

- určenie krajiny, do ktorej má byť sťažovateľ vyhostený je len subsidiárnou časťou § 77 ods. 1 zák. č. 404/2011 Z.z., pričom nejde o povinnosť, ale o možnosť žalovaného určiť krajinu, kam má byť sťažovateľ administratívne vyhostený, ale aj to iba za predpokladu, že je možné takúto krajinu určiť;

- z rozhodnutia o administratívnom vyhostení plynie len povinnosť sťažovateľa opustiť územie Slovenskej republiky nakoľko nemá oprávnenie zdržiavať sa na jej území;

- žalovaný riadne odôvodnil súkromný a rodinný život sťažovateľa, dĺžku zaistenia, vysporiadal sa aj s alternatívami zaistenia a aktuálnou situáciou týkajúcou sa vyhlásených sprísnených mimoriadnych opatrení Vlády Slovenskej republiky v súvislosti so šírením ochorenia COVID-19 a rovnako aj s bezpečnostnou situáciou v domovskom štáte sťažovateľa a z tohto dôvodu sa rozhodol administratívne vyhostiť ho z územia Slovenskej republiky do krajiny pôvodu, krajiny tranzitu, ktorejkoľvek tretej krajiny, do ktorej sa dobrovoľne rozhodne vrátiť a ktorá ho prijme, alebo na územie členského štátu, v ktorom má udelené právo na pobyt alebo poskytnutú medzinárodnú ochranu;

- žalovaný sa dôkladne zaoberal prekážkou spôsobenou ochorením COVID-19 a má za to, že v súčasnosti sa zavedenými opatreniami Slovenská republika a všetky členské štáty dostali do situácie, kedy je potrebné zvažovať zvoľňovanie opatrenia a teda aj opatrenia na hraniciach a v letovej prevádzke v súvislosti s cestovaním a aj účelnosťou realizácie samotného výkonu administratívneho vyhostenia sťažovateľa;

- podľa Úradného vestníka Európskej únie č. C126 zo dňa 17.04.2020 príslušné orgány členských štátov musia pri vykonávaní opatrení a postupov v oblasti návratu v plnej miere zohľadniť vnútroštátne opatrenia na ochranu zdravia, ktorých cieľom je predchádzať šíreniu ochorenia COVID-19 avšak pokiaľ je možné, mali by pokračovať konania o návrate s podporou agentúry Frontex a riešiť nevyriešené prípady, keď narušenie činnosti spôsobené reštrikčnými opatreniami pomínie;

- zaistenie sťažovateľa je v súlade s ustanovením čl. 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd;

- žalovaný bral do úvahy aj možnosti zabezpečenia ubytovania, ako aj starostlivosti o svoju osobu po stránke či už sociálnej, integráčnej, zdravotnej, ale aj po stránke finančných možností sťažovateľa na území Slovenskej republiky, ktorú nevie sťažovateľ vôbec preukázať;

- dĺžku zaistenia určil z dôvodu, že počas realizácie úkonov o administratívnom vyhostení a zaistení sťažovateľa nie je možné určiť presnú a ani približnú dobu zaistenia, táto je uvedená ako informatívna a určená podľa doterajších odporúčaní a zaužívanej praxe, pričom celá jej dĺžka nemusí byť striktná a môže sa meniť v závislosti od vykonávaných úkonov so sťažovateľom;

- v prípade sťažovateľa, ktorý je štátnym príslušníkom Afgánskej islamskej republiky, ktorý nedisponuje platným cestovným dokladom a odmieta spoluprácu s pracovníkmi ÚPZC je potrebné vykonať úkony ako:

 - o umiestnenie do karantény, až do výsledku testov na COVID-19;

 - o štúdium spisového materiálu a vykonanie preverovania v informačných systémoch Policajného zboru;

 - o vstupné lekárske vyšetrenie pri umiestnení do ÚPZC s dorúčením výsledkov vyšetrenia;

 - o vstupný pohovor (vyššie uvedené úkony sú časovo náročnejšie a dĺžka ich trvania môže dosiahnuť často aj 2 - 3 týždne);

o overenie totožnosti sťažovateľa prostredníctvom konzulárneho odboru Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky (ďalej len "KO MZVaEZ SR") na zastupiteľskom úrade krajiny, z ktorej pochádza (uvedené úkony zaberú najviac času, nakoľko komunikácia s KO MZVaEZ SR býva v mnohých prípadoch komplikovaná, z aplikačnej praxe vyplýva, že komunikácia s uvedenými úradmi je zdĺhavá a celý proces môže zabráť aj 8 týždňov);

o ak sa zastupiteľský úrad krajiny, z ktorej pochádza sťažovateľ nachádza mimo územia Slovenskej republiky a je potrebné, aby pracovníci zastupiteľského úradu vykonali osobný pohovor so zaisteným cudzincom mala byť vykonaná eskorta sťažovateľa priamo na zastupiteľský úrad krajiny, z ktorej pochádza (vo veľa prípadoch mimo územia Slovenskej republiky) na účel vykonania pohovoru, avšak v súčasnej dobe neexistuje žiadny právny podklad k tomu, aby bola takáto eskorta zaisteného za účelom pohovoru na zastupiteľskom úrade možná a nie je možné ani vycestovanie pracovníkov zastupiteľského úradu na územie Slovenskej republiky a to z dôvodu situácie spôsobenej pandémiou COVID-19;

o v prípade kladnej odpovede a po vykonaní uvedených úkonov sa odovzdáva žiadosť o vystavenie náhradného cestovného dokladu sťažovateľovi prostredníctvom KO MZVaEZ SR zastupiteľskému úradu krajiny, z ktorej pochádza;

o ak nie je v rozhodnutí o administratívnom vyhostení sťažovateľa uvedená krajina, do ktorej má byť vyhostený, je potrebné vykonať preverovanie bezpečnostnej situácie v domovskej krajine sťažovateľa, prípadne preveriť a určiť krajinu do ktorej sa rozhodne sťažovateľ vrátiť alebo ktorá ho prijme;

o zaobstaranie leteniek cez zmluvnú spoločnosť (čaká sa na odpoveď);

o opätovné vykonanie testu na COVID-19 (úkony súvisiace s vybavovaním leteniek a testami na COVID-19 trvajú cca 1 týždeň).

- nakoľko neboli vykonané všetky požadované vyššie uvedené úkony účel zaistenia sťažovateľa stále trvá;

- krajinou, do ktorej môže byť sťažovateľ vyhostený môže byť krajina pôvodu, krajina tranzitu (zdržiaval sa v tábore v Tureckej republike), ktorákoľvek tretia krajina, do ktorej sa sťažovateľ dobrovoľne rozhodne vrátiť a ktorá ho prijme (Belgické kráľovstvo, kde má podľa vyjadrenia bratranca) alebo na územie členského štátu, v ktorom má udelené právo na pobyt, alebo poskytnutú medzinárodnú ochranu;

- sťažovateľovi bola zo strany žalovaného daná možnosť požiadať o medzinárodnú ochranu na území Slovenskej republiky, asistovaný dobrovoľný návrat, kontaktovať mimovládne organizácie, kontaktovať Úrad Vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre utečencov, o čo však neprejavil záujem.

11. Záverom žalovaný navrhol kasačnú sťažnosť zamietnuť.

IV.

Právny názor Najvyššieho súdu

12. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ v skrátenej lehote včas (§ 443 ods. 2 písm. b/ S.s.p.) s prihliadnutím na neformálnosť posudzovania kasačnej sťažnosti (§ 453 ods. 2 v spojení s § 206 ods. 3 S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná a preto napadnutý rozsudok podľa § 462 ods. 1 S.s.p. zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

13. Rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 8. decembra 2020 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

14. Z obsahu administratívneho spisu vyplynulo, že sťažovateľ bol po vydaní rozhodnutia o administratívnom vyhostení (č.: PPZ-HCP-BA11-81- 012/2020-AV zo dňa 03.08.2020) zaistený za účelom výkonu administratívneho vyhostenia, na základe rozhodnutia č.: PPZ-HCP-BA11-81-

016/2020-AV zo dňa 04.08.2020, pričom lehota zaistenia bola v jeho prípade stanovená najviac do 04.02.2021. Proti rozhodnutiu o zaistení nebola podaná správna žaloba.

Podľa § 88 ods. 1 písm. b) zák. č. 404/2011 Z.z. policajt je oprávnený zaistiť štátneho príslušníka tretej krajiny na účel výkonu administratívneho vyhostenia alebo výkonu trestu vyhostenia.

Podľa § 221 ods. 1 S.s.p. Žalobca sa môže správnu žalobou domáhať zrušenia rozhodnutia o zaistení, o predĺžení zaistenia, o predĺžení lehoty zaistenia vydaného podľa osobitného predpisu alebo určenia takého rozhodnutia za nezákonné, ak bol žalobca zo zaistenia prepustený.

Podľa § 221 ods. 2 S.s.p. žalobca sa môže správnu žalobou domáhať prepustenia zo zaistenia vykonaného podľa osobitného predpisu.

Podľa čl. 15 ods. 4 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnenne zdržiavajú na ich území (ďalej len „návratová smernica“) zaistenie prestáva byť odôvodnené a dotknutá osoba sa bezodkladne prepustí, ak už z právnych alebo iných dôvodov neexistuje odôvodnený predpoklad na odsun alebo už neplatia podmienky ustanovené v odseku 1.

15. Kasačný súd považoval uplatnený dôvod kasačnej sťažnosti podľa § 440 ods. 1 písm. g) S.s.p. vytýkajúci správne súdu nesprávne právne posúdenie veci za naplnený z dôvodu, že konajúci súd si náležitým spôsobom neujasnil charakter konania pred správnym súdom o podanej žalobe a vzhľadom na to vychádzajúc zo skutkového stavu veci ustáleného žalovaným ku dňu vydania rozhodnutia o zaistení a odkazujúc na jeho právoplatnosť správnu žalobu sťažovateľa bez náležitého posúdenia jeho námietok zamietol.

16. Nebolo sporné, že sťažovateľ (žalobca) sa podanou správnu žalobou domáhal prepustenia zo zaistenia podľa § 221 ods. 2 S.s.p. a bolo preto potrebné rozlišovať, že zatiaľ čo podanie správnej žaloby podľa § 221 ods. 1 S.s.p. smeruje k súdnemu prieskumu rozhodnutia o zaistení, účelom správnej žaloby podľa § 221 ods. 2 S.s.p. je preskúmanie zákonnosti trvania zaistenia, pričom v oboch prípadoch krajský súd zohľadňuje skutkový stav veci platný v čase vyhlásenia rozsudku.

17. Naznačené pochybnosti o náležitom ustálení si charakteru konania pred správnym súdom vyvolávajú konštatovania súdu v odôvodnení napadnutého rozsudku o tom, že sťažovateľ podal správnu žalobu proti preskúmanému rozhodnutiu (zrejme o zaistení- pozn. kasačného súdu, bod 5) a hoci súd teoreticky v bode 18 objasňuje účel správnej žaloby o prepustenie zo zaistenia avšak zároveň v bode 15 konštatuje, že žalovaný náležite zistil skutkový stav veci, čo za súčasného citovania ustanovení Správneho poriadku, týkajúcich sa náležitostí odôvodnenia rozhodnutia a povinnosti správneho orgánu zistiť presne a úplne skutočný stav veci takéto pochybnosti podporujú.

18. Napriek tomu, že sťažovateľ vo svojej žalobe viackrát poukazoval najmä na nedostatky vzťahujúce k pôvodnému rozhodnutiu o zaistení, ktoré nebolo správnu žalobou (podľa § 221 ods. 1 S.s.p.) napadnuté (čo zrejme správny súd pre účely ustálenia charakteru konania pred ním nesprávne vyhodnotil), z jeho argumentácie bolo možné (v súlade s princípom neformálnosti posudzovania správnej žaloby v zmysle § 206 ods. 3 S.s.p.) ustáliť namietanie neúčelnosti trvania jeho zaistenia, čo odvodzoval od skutočností majúcich pôvod už v rozhodnutí o zaistení resp. v nadväzujúcom rozhodnutí vyhostení (okrem iného neuvedenia krajiny, do ktorej má byť vyhostený, v dôsledku čoho nie je možné skúmať možné prekážky jeho vyhostenia) a dôvodnosť takejto námietky vyvodzoval z príkladov ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu v prípadoch preskúmania rozhodnutí o zaistení na základe správnej žaloby podľa § 221 ods. 1 S.s.p. , v ktorých takéto skutočnosti (napr. rozsudky kasačného súdu sp. zn. 1 SZa 7/2016 a 10 Szak 11/2016).

19. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že konanie správneho súdu podľa § 221 ods. 2 v spojení s ust. § 230 ods. 2 S.s.p. predstavuje zákonný inštitút vychádzajúci z oprávnenia zaisteného žiadať súd o preskúmanie jeho tvrdenia o neplnení si povinnosti policajného orgánu „skúmať po celý čas zaistenia

štátneho príslušníka tretej krajiny, či trvá účel zaistenia" vyplývajúcej pre neho z ustanovenia § 90 ods. 1 písm. d/ zákona č. 404/2011 Z.z. a následné prepustenie zo zaistenia (§ 230 ods. 2 písm. a/ resp. b/ zákona č. 404/2011 Z.z.

20. Pre rozhodnutie súdu o správnej žalobe podľa § 221 ods. 2 S.s.p. nie je podstatné či zaistenie sa javilo (ne)účelným a (ne)efektívnym momentom vydania rozhodnutia o zaistení pre dôvody v ňom uvedené, ale či jeho účelnosť a efektívnosť je možné konštatovať v čase rozhodovania krajského súdu.

21. Podľa článku 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru, možno osobu pozbaviť osobnej slobody na základe postupu ustanoveného zákonom vtedy, ak ide o zákonné zatknutie, či iné pozbavenie osobnej slobody, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie štátu alebo osoby, proti ktorej sa vedie konanie o vypovedaní alebo vydaní. V zmysle ustálenej judikatury Európskeho súdu pre ľudské práva, aby mohlo byť pozbavenie osobnej slobody zákonné, musí byť efektívne a účelné. Všetky podmienky pritom musia byť splnené súčasne. Pri absencii niektorej z nich nemožno hovoriť o oprávnenom pozbavení osobnej slobody navrhovateľa.

22. Vyššie uvedené požiadavky pre zaistenie cudzincov, t.j. účelnosť a efektívnosť, musia byť splnené nielen v čase vydania rozhodnutia o zaistení, ale aj počas celej doby trvania zaistenia, čomu zodpovedá aj povinnosť žalovaného skúmať po celý čas zaistenia štátneho príslušníka tretej krajiny, či trvá účel zaistenia (§ 90 ods. 1 písm. d/ zák. č. 404/2011 Z.z.).

23. Úlohou krajského súdu v danej veci teda nebol prieskum zákonnosti rozhodnutia žalovaného o zaistení, ale posúdenie sťažovateľovho žalobného návrhu na prepustenie zo zaistenia. Týmto je vymedzené postavenie a úloha krajského súdu posudzujúceho veci z hľadiska existencie podmienok pre prípadné nariadenie prepustenia sťažovateľa zo zaistenia v čase jeho rozhodovania o správnej žalobe. Administratívny spis žalovaného v tejto súvislosti neposkytuje žiadne podklady, na základe ktorých by bolo možné hodnotiť účelnosť a efektívnosť zaistenia sťažovateľa, nakoľko dokumentuje iba skutkový stav veci ku dňu vydania rozhodnutia o zaistení, podanie správnej žaloby a vyjadrenie žalovaného k nej. Identifikácia úkonov, ktoré je v prípade zaisteného potrebné vykonať (pre úspešnú realizáciu vyhostenia - pre ktorý dôvod je držaný v zaistení) poskytuje súdu v prípade preskúmania zákonnosti rozhodnutia, vzhľadom na počiatkové štádium zaistenia, iba informáciu o predpokladanej aktivite žalovaného, čo dáva súdu možnosť hodnotiť efektívnosť takéhoto zaistenia len do budúcnosti. Avšak v prejednávanej právnej veci sťažovateľ podal správnu žalobu o prepustenie zaistenia v čase, keď bol v zaistení už viac ako dva mesiace. V takomto pokročilom štádiu pobytu v zaistení je pre posúdenie účelnosti a efektívnosti zaistenia (mať zaisteného k dispozícii pre účel výkonu administratívneho vyhostenia) nevyhnutné hodnotiť doposiaľ vykonané kroky žalovaného smerujúce k naplneniu tohto účelu (úspešný výkon vyhostenia), pričom prípadne zistená pasivita žalovaného by dôvodne viedla k záveru o tom, že pozbavenie osobnej slobody sťažovateľa je samoúčelné. Bolo preto potrebné na základe dokazovania vykonaného krajským súdom zistiť či a aké úkony a vo vzťahu ku ktorej krajine boli ku dňu rozhodovania krajského súdu, za účelom realizácie administratívneho vyhostenia sťažovateľa už vykonané resp. ako hodnotí otázku prípadnej prekážky vyhostenia vo vzťahu ku krajine, ktorá by prichádzala do úvahy na vyhostenie (keďže v rozhodnutí o vyhostení takáto krajina identifikovaná nebola), tak aby ďalšie trvanie zaistenia bolo legitímne zdôvodnené.

24. Možno preto zhrnúť, že existencia skutočností, ktoré sú inak z hľadiska účelnosti a efektívnosti zaistenia natoľko závažné, že ich súd preskúmavajúci rozhodnutie o zaistení (v konaní podľa § 221 ods. 1 zákona č. 404/2011 Z.z.) „pro futuro“ považuje za dôvod pre zrušenie takéhoto rozhodnutia a následné prepustenie zaisteného cudzinca zo zaistenia, má pre súd, ktorý rozhoduje o žalobe na prepustenie zo zaistenia (v konaní podľa § 221 ods. 2 zákona č. 404/2011 Z.z.) rovnaký efekt (ak sa inak - napr. aktivitou policajného orgánu - počas trvania zaistenia najneskôr v aktuálnom čase rozhodovania súdu „ad hoc“ /§ 206 ods. 4 S.s.p./ nepreukáže ich neexistencia /odstránenie resp. zánik/), čomu nebráni ani právoplatnosť pôvodného rozhodnutia /vykazujúceho takéto skutočnosti/, ktorým sa pôvodne nariadilo prebiehajúce zaistenie. V opačnom prípade by bola správna žaloba o prepustenie zo zaistenia podľa § 221 ods. 2 S.s.p. iba iluzórnym prostriedkom právnej ochrany proti ďalšiemu trvaniu nezákonného pozbavenia osobnej slobody.

25. Vychádzajúc z uvedeného bolo možné považovať za dôvodnú aj námietku vytýkajúcu správne súdu nerešpektovanie ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu, poukazujúc na to, že aj keď účelom konania pred krajským súdom v prejednávanej právnej veci nie je preskúmanie rozhodnutia o zaistení (čím zdôvodňoval správny súd svoje pochybnosti o jej využiteľnosti v danom prípade), nebolo možné ponechať bez povšimnutia, že argumentačné závery kasačného súdu v konkrétnych zmienených veciach (k otázkam účelnosti a efektívnosti zaistenia) ako aj ústavného súdu (k otázkam vzťahu medzi konaním o vyhostení a konaním o zaistení), vzhľadom na podobnosť obsahu žalobných námietok (vytýkajúcich totožné pochybenia správnych orgánov rozhodujúcich o zaistení, ktoré môžu mať za následok nezákonnosť aj ďalšieho trvania zaistenia) bolo možné využiť aj v tomto konaní.

26. Pokiaľ teda správny súd nepostupoval v naznačenom smere, ale žalobu, ktorou sa žalobca domáhal prepustenia zo zaistenia podľa § 221 ods. 2 S.s.p. na základe tvrdenia, že jeho zaistenie bolo od počiatku neúčelné a táto neúčelnosť doposiaľ trvá, zamietol s odôvodnením, uvedené nemôže byť dôvodom na prepustenie sťažovateľa zo zaistenia za situácie, keď rozhodnutie o administratívnom vyhostení a zaistení sú právoplatné a skutkový stav zachytený v administratívnom spise bol žalovaným v rozsahu potrebnom pre posúdenie dôvodnosti žaloby náležite zistený (a žalovaný zákonným spôsobom o ňom rozhodol) a v čase jeho rozhodovania nijako nezmenil a preto nie je dôvod prehodnocovať právny názor vyslovený správnym orgánom, jeho rozhodnutie vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia a nerešpektovalo ustálenú rozhodovaciu prax kasačného súdu.

V.

27. Na základe vyššie uvedených úvah dospel kasačný súd k záveru o dôvodnosti kasačnej sťažnosti a preto napadnutý rozsudok v zmysle § 462 ods. 1 v spojení s § 457 ods. 1 S.s.p. zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

Poučenie :

Proti tomuto rozsudku riadny opravný prostriedok n i e j e prípustný.